

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 1. Quid sit adoratio, & quotuplex.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

Ergo, &c. *Prob. ant.* Officia Prophete fuerunt, 1. docere populum, eumque ad verum Dei cultum revocare. 2. Vicia reprehendere, & obviare peccatores. 3. Bona vel mala futura prædicere. 4. Cognoscere secreta & occulta. Atqui hæc omnia eximie præstitit Christus. Ergo, &c.

Quæres 5. Utrum Christus fuerit legislator?

Resp. Christum etiam ut hominem habuisse potestatem spirituales jurisdictionis ad ferendas leges, quibus homines obligarentur.

Prob. 1. Ex Scriptura: nam Isaia cap. 33. de Christo dicitur: *Dominus iudex noster, Dominus legislator noster, Dominus rex noster, ipse salvabit nos.* Et Christus ipse dicit Joan. c. 14. *Si diligitis me, mandata mea servate.* Et inferius: *Qui habet mandata mea, & servat ea, ille est, qui diligit me.*

Prob. 2. Ex Conc. Trid. sess. 6. can. 21. quo dicitur: *Si quis dixerit Christum Jesum à Deo hominibus datum fuisse ut redemptorem, cui fidant, non etiam ut legislatorem, cui obediant: anathema sit.*

Porro potestas illa legislativa, quam habuit Christus, fuit in eo cum singulari quadam excellentia, quacum nulli creaturæ unquam communicata est, ut facile probatur: quia 1. potestas illa fuit quodammodo divina, utpotè ex dignitate Verbi orta: unde jus per potestatem illam constitutum simpliciter divinum est. 2. Præcepta per potestatem illam imposita, ad internum animæ bonum, & ad majorem Dei cognitionem majoremque conjunctionem cum illo pertinent omnia. 3. Per potestatem illam lex Mosaica, etiam si à Deo data esset, abrogari potuit. 4. Potestas illa amplissima fuit, fuit enim in Orbem universum, ut asserit Christus ipse, Matth. cap. 28. ubi ait: *Data est mihi omnis potestas in Cælo & in terra. Euntes ergo docete omnes gentes..... docentes eos servare omnia quæcumque mandavi vobis.* Vide Suarez disp. 47. sect. 2.

Quæres 6. Utrum Christus sit iudex?

Resp. Christum etiam secundum quod homo est, iudicem esse.

Prob. 1. Ex Scriptura: nam Act. cap. 10. dicitur de Christo: *Ipse est, qui constitutus est ab eo iudex vivorum & mortuorum.* Et Matth. cap. 23. idem de se ipso affirmat Christus: *Cum autem, inquit, venerit Filius hominis in maiestate sua, & omnes Angeli cum eo, tunc sedebit super sedem maiestatis sue, & congregabuntur ante eum omnes gentes, &c.*

Prob. 2. Ratione, ex sancto Thoma hic quæst. 59. art. 2. in O. ubi sic argumentatur: *Quamvis apud Deum remaneat primæva auctoritas iudicandi, hominibus tamen committitur à Deo iudicaria potestas respectu eorum, qui eorum jurisdictioni subiacentur.... Dicitur est autem supra, quod Christus etiam in natura humana est caput totius Ecclesiæ, & quod sub pedibus eius Deus omnia subiecit. Unde ad eum pertinet etiam secundum naturam humanam, habere iudicariam potestatem.* Vide S. Doctorem quæst. cit.

Quæres 7. Utrum Christus propriè dici possit prædestinatus?

Resp. 1. Christum secundum divinitatem propriè dici non posse prædestinatum ad aliquid. Ratio est, quia propriè loquendo, prædestinatio est pars providentiæ supernaturalis, atque ita propriè loquendo, prædestinatio est eorum tantum, quæ providentiæ divinæ subiacentur. Atqui Verbum divinum providentiæ divinæ subiectum non est. Ergo, &c. Hinc propriè dici non potest Verbum ab æterno prædestinatum fuit, ut esset homo: sed dici debet: Ab æterno decretum est, ut Verbum esset homo. Multò minùs dici potest: Verbum prædestinatum est, ut esset Filius Dei naturalis; vel: Prædestinatum est ad incretam beatitudinem. Res enim dici non potest prædestinari ad id, quod est ei intrinsicum & essentiale.

Resp. 2. Christum secundum humanitatem propriè dici potest prædestinatus ad gratiam & gloriam: nam prædestinatio est gratiæ & gloriæ preparatio. Sed humanitati Christi ab æterno gratia & gloria preparata fuit. Ergo, &c.

Quæres ultimò. Utrum orare conveniat Christo?

Resp. 1. Christum in hac vita mortali verè ac propriè orasse Patrem: hoc enim expressè testatur Scriptura, ut Lucæ cap. 6. ubi de Christo dicitur: *Exiit in montem orare, & erat pernoctans in oratione Dei.* Porro rogavit & pro aliis, ut patet ex Lucæ cap. 22. ubi ait Petro: *Ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua.* Et Joan. cap. 17. ubi etiam ipse dicit: *Ego pro eis rogo.* Et pro se ipso, ut patet ex Marc. cap. 14. ubi de eo dicitur: *Procidit super terram, & orabat, ut si fieri posset, transiret ab eo hora.* Et ex Apostolo ad Hebræos cap. 5. sic de illo loquente: *Qui in diebus carnis sue preces supplicationesque ad eum, qui possit illum salvum facere à morte, cum clamore valido, & lacrymis offerens, exauditus est pro sua reverentia.*

Resp. 2. Christum etiam nunc in cælo verè ac propriè orat pro hominibus.

Prob. 1. Ex Scriptura: Nam ad Rom. cap. 8. dicit Apostolus de Christo: *Qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis.* Et ad Hebr. cap. 7. *Semper vivens ad interpellandum pro nobis.* Hic autem interpellare, idem est ac orare, ut interpretatur sanctus Augustinus epist. 59. ad Paulinum, in qua hæc scribit: *De ipso Domino Jesu Christo dictum est, quod interpellat pro nobis. Nunquid interpellat, & non etiam postulat? Imò verò quia postulat, pro eo possum est, interpellat. Evidenter quippe alibi de eo dicitur: Et si quis peccaverit, advocatum habemus ad Patrem Jesum Christum iustum, ipse est exoratio pro peccatis nostris.*

Prob. 2. Auctoritate Patrum, pro quibus omnibus sit Augustinus verbis modo laudatis, & enarratione in Psalm. 85. ubi sic loquitur: *Dominus noster Jesus Christus Filius Dei, qui & oret pro nobis, & oret in nobis, & oretur à nobis; orat pro nobis ut sacerdos noster: orat in nobis ut caput nostrum: oratur à nobis ut Deus noster.* Accedit ratio: quia Christus etiam nunc in cælo fungitur officio sacerdotis. Ad sacerdotis autem officium pertinet non solum sacrificia, sed etiam preces offerre pro salute populi. Ergo Christus etiam nunc in cælo existens, sicut per sacerdotes, in eius persona Eucharistiam consecrantes sacrificat, ita per se ipsum Patri supplicat pro nobis.

DISPUTATIO XI.

De Adoratione.

ARTICULUS PRIMUS.

Quid sit adoratio, & quodplex.

RESPONSIO I.

Adoratio est honor, quem exhibemus alteri propter aliquam ejus excellentiam, ad nostram erga illum submissionem protestandam.

Bonitas hujus descriptionis probatur ex eo, quod omni & soli adorationi convenit, & vocetenus aliæ adorationis descriptiones ab ea differunt. Sed ut naturam adorationis plenius intelligas.

Nota 1. Honor latius patet, quam adoratio: nam ut ait S. Augustinus in lib. contra sermonem Ariarum cap. 27. *Honorat omnis, qui adorat; non autem adorat omnis, qui honorat.* Et verò honor exhiberi potest non solum superiori, sed etiam æquali, immò & inferiori: at adoratio semper respicit alium ut excellentem & superiorem respectu adorantis. Ratio est, quia honor, ut sic est tantum signum excellentiæ; adoratio verò præter signum excellentiæ, dicit etiam submissionem, seu recognitionem superioritatis illius, qui adoratur, respectu illius qui adorat: honorat igitur alterum, qui ei aliquod excellentiæ ejus testimonium exhibet; adorat verò alterum, qui signo aliquo hono-

honorifico ei tanquam superiori sese submitit propter ejus excellentiam. Quod de honore dictum est, dici quoque potest de laude: laus enim quidam honor est; & si fiat ex intentione protestandi submissionem suam erga alterum, & recognoscendi superioritatem ejus, rationem adorationis habet.

Nota 2. Hic plures actus distingui debent. Primus est, quo cognoscitur excellentia & superioritas alterius. Secundus, judicium prudens, dictans honestum esse, submittere se illi propter ejus excellentiam & superioritatem. Tertius, voluntas submittendi se illi propter excellentiam & superioritatem illam. Quartus, voluntas exhibendi illi signum aliquod hujus submissionis, & ita excellentiam & superioritatem ejus practicè recognoscendi. Quintus denique est exhibitio talis signi in protestationem suam erga illum submissionis, & recognitionem ejus excellentiae & superioritatis.

Tres primi actus praesupponuntur adorationi: quartus verò & quintus constituunt adorationem adequatè sumptam, & prout est actus quidam totalis, liber, ac moralis, coalescens ex actu imperante & actu imperato, vel ut communiter dicitur, ex actu interno & externo. Dixi, adequatè sumptam: nam si adoratio sumitur tantum inadéquatè, ut sumi potest, tunc constat uno tantum actu; tunc enim vel sumitur pro solo actu imperante & interno, vel sumitur pro solo actu externo vel imperato.

Nota 3. Adoratio sumpta inadéquatè pro actu imperante & interno, habet objectum triplex, nempe, objectum quod, objectum cui, & objectum propter quod. Objectum quod, seu materia, circa quam proximè versatur, est actus imperatus & externus, quo signum aliquod exhibetur ad protestandam submissionem suam alicui, & ejus excellentiam, ac superioritatem recognoscendam. Objectum cui est persona, cui signum illud exhibetur. Objectum propter quod, est honestas, quae in exhibendo signo illo relucet.

Quod si adoratio adequatè sumitur pro actu scilicet totali ex actu imperante & imperato coalescente, habet objectum duplex, nempe objectum circa quod, & objectum propter quod. Objectum circa quod, seu materia, circa quam versatur adoratio sic sumpta, est persona quae adoratur. Objectum verò propter quod, est idem quod adorationis, inadéquatè sumptae pro actu imperante, & interno, scilicet honestas, quae relucet in exhibitione signi, quo persona adoratur.

Porro in persona, quae adoratur, duo distingui debent; unum scilicet materiale, & alterum formale. Materiale est ipsa persona; formale verò, excellentia, propter quam persona adoratione digna est, & honestum est illam adorare: quare objectum circa quod adorationis adequatè sumptae, seu, quod idem est, objectum cui adorationis sumptae inadéquatè pro actu imperante & interno, est complexum quoddam ex persona quae adoratur, & excellentia propter quam adoratione digna est, & honestum est eam adorare. Haec autem excellentia, eo quod fundat honestatem propter quam immediatè personam adoramus, est quasi objectum propter quod remotum adorationis; & is qui adorat, rectè dicitur personam adorare propter ejus excellentiam.

RESPONSIO II.

Adoratio multipliciter dividitur.

Primò enim ex parte actus tanquam genus in species adoratio dividitur in internam & externam. Adoratio externa est ea, quae fit per actus externos corporis, & sensu aliquo perceptibiles, quales sunt genuflexio, capitis inclinatio, pectoris percussio, &c. Adoratio interna est ea, quae fit per actus internos intellectus vel voluntatis, quae voluntas ordinat ad protestandam submissionem suam Deo, & Spiritibus beatis, quibus tales actus innotescere possunt, & innotescunt sine signis sensibilibus.

Secundò, ex parte personae quae adoratur, adora-

tio dividitur in latrariam, dulciam, hyperdulciam, & cultum politicum. Latraria est adoratio, quae Deo exhibetur propter increatam excellentiam, habitam modo perfectissimo, hoc est, per summam identitatem. Dulcia est adoratio, quae alicui creaturae exhibetur propter excellentiam creaturam supernaturalem. Haec autem excellentia est sanctitatis, vel gloriae, vel utriusque simul. Hyperdulcia est adoratio, quae exhibetur propter sanctitatem, vel gloriam, modo aliquo singulari excellentem. Cultus denique politicus est ille, qui deferretur hominibus propter potentiam, vel sapientiam, aut aliquam aliam excellentiam naturalem.

Tertiò, adoratio dividitur in absolutam & respectivam. Adoratio absoluta est ea quae exhibetur rei alicui propter se, seu propter excellentiam ipsi intrinsicam. Respectiva verò est ea, quae exhibetur alicui rei non propter se, sed propter excellentiam, quae est in aliqua persona, ad quam habitudinem aliquam habet. Primo modo adorabilis est sola substantia intellectualis, quia sola capax est excellentiae propter se adorabilis. Præterea, cum homo sit naturae intellectualis, non potest rectè & honestè sese submittere rei alteri, nisi sit ejusdem naturae, vel excellentioris, habeatque excellentiam aliquam, naturae intellectuali convenientem. At posteriori modo adorabiles sunt res ordinis inferioris: cum enim hoc modo non adorentur propter se, sed propter personam alicujus excellentiam, adoratio illis exhibita non sistit in illis, sed terminatur ad personam, propter cujus excellentiam adorantur.

ARTICULUS II.

Utrum divinitas & humanitas Christi adoranda sint una & eadem adoratione.

RESPONSIO I.

Christus adorabilis est summa, & perfectissima adoratione latraria.

Prob. Quia Christus est persona subsistens in duabus naturis, divina & humana. Sed talis persona summa & perfectissima adoratione latraria adorabilis est: ex eo enim, quod in tempore coeperit subsistere in natura humana, cum antea in divina tantum subsisteret, non amisit dignitatem suam, & nihilominus habet excellentiam increatam, & quidem per summam identitatem, sicut habent Pater, & Spiritus S. Ergo, &c.

Præterea, Christus sumi potest tripliciter. 1. Ut est Deus homo. 2. Præcisè ut est Deus. 3. Præcisè ut homo specificativè. Sed quovis ex modis illis accipiat, adorabilis est summa & perfectissima adoratione latraria, ut de primo modo probatum est; de secundo per se patet, & de tertio facile ostenditur: nam Christus sumptus præcisè qua homo specificativè, est Verbum ipsum præcisè qua suppositum naturae humanae, seu Verbum præcisè qua subsistens in humana natura. Sed Verbum præcisè sumptum qua subsistens in humana natura, non idcirco desinit esse persona divina, proindeque non desinit esse adorabile propter increatam excellentiam, habitam modo excellentissimo, nempe per summam identitatem. Ergo, &c.

RESPONSIO II.

Quando summa & perfectissima latraria adoratione adoratur Christus, eadem illa adoratione simul coadoratur ejus humanitas.

Prob. 1. Ex epistola synodica Concilii Alexandrini à S. Cyrillo in causa Nestorii celebrati; cui epistolae subiecti sunt duodecim anathematismi, quorum hic octavus est: *Si quis hominem assumptum, una cum ipso Dei Verbo adorandum, una cum illo glorificandum, una cum illo tanquam alterum in altero existentem.*

tem